

Miksi sosiaalisia innovaatioita tarvitaan lastensuojeluun?

Helena Inkinen, Pesäpuu ry

Euroopan unionin
rahoittama

Lastensuojelun asiakkaiden kokemustietoa kootusti

- Lastensuojelun Keskusliiton ***Kokemus tiedoksi -hanke*** kokoaa yhteen lastensuojelujärjestöjen kokemusasiantuntijatoiminnassa tuotetun kokemustiedon.
- Hankkeessa tunnistetaan kokemusten pohjalta lastensuojelun kriittisiä pisteitä ja tarkastellaan niitä asiakasnuorten ja -vanhempien elämänsä näkökulmasta.
- Hanke tuottaa tietoa lastensuojelun kokemusasiantuntijatoiminnan ominaispiirteistä, kehittämiskohteista ja merkityksestä.

Kriittiset tekijät lastensuojelussa vanhempien näkökulmasta

Varhainen avunsaanti

- Palvelutarpeen arviointi on tehtävä, kun ensimmäisen kerran apua pyydetään
- Apua ja tukea on saatava, mikäli kukaan perheenjäsenistä sitä pyytää
- Jokaisen perheenjäsenen avun ja tuen tarve on selvitettävä erikseen

Perheenjäsenten kuuleminen

- Kaikkia perheenjäseniä on kuultava yksin
- Lasta on kuultava monta kertaa

Lapsen edun ensisijaisuus

- Edun arvioinnin aikajänne pitkä
- Rohkeus

Yksilöllisyys

- Huolellinen avun tarpeen kartoittaminen
- Joustavuus (ei standardipalveluja, kestoja, kertoja jne.)

Tiedon kulku

- Ammattilaisten välillä
- Palveluiden välillä
- Tieto palveluvalikoimasta
- Asiakkaan ja työntekijän välillä

Monialainen työskentely ja tuki

- Moniammatillinen työskentely (holistinen näkemys perheen tilanteesta) ja monenlaista osaamista perheen ympärillä
- Kaikkien yhteiskunnan palveluiden ja etuuksien on tuettava tilannetta – yhteinen ymmärrys tilanteesta ja tavoitteesta – mm. KELAn taloudellinen tuki ja nepsy-perhe
- Lasten suojelun ymmärrys kouluissa ja päiväkodeissa
- Vertainen tukena ja ”edunvalvojana/äänitorvena”

*Miten
varmistamme
näiden kriittisten
tekijöiden
toteutumisen?*

Pysyvyys

- Työntekijöiden vaihtuminen
- Alueelliset rajat
- Palveluiden rajat

Vanhemman tukeminen sijaishuollon aikana

- Intensiivinen apu ja tuki
- Tavoitteellinen työskentely perheen jälleenyhdistämiseksi
- Rehellisyys ja avoimuus työskentelyn edistymisestä

Terapeuttinen työskentely koko asiakkuuden ajan

- Yksilöllinen terapia
- Perheterapia

Tulevaisuuden lastensuojelussa on vanhempien mielestä toteuduttava...

- Rohkeus
- Moniammatillinen ja -alainen työskentely
- Osaamisen lisääminen ”erityistilanteista ja -tarpeista”
- Avun ja tuen järjestäminen asiakas-/tarvelähtöisesti (ei palvelu/prosessikeskeisesti)
- Ammattilaisten resurssien lisääminen
- Kuntouttava ja terapeutin työskentelyote
- Perheen kaikkien lasten tukeminen lastensuojeluasiakkuuden aikana/haastavissa tilanteissa
- Vanhemman tavoitteellinen ja intensiivinen tuki lapsen sijoituksen aikana
- Avoimuus ja rehellisyys työskentelyssä
- Oikeus vertaistukeen
- Alueellinen tasa-arvoisuus palveluiden ja tuen saannissa ja laadussa

Kriittiset tekijät lastensuojelussa nuorten näkökulmasta

Oikea-aikaisuus

”Jälleen kerran lastensuojelu valmistautuu ottamaan vastaan lapset ja nuoret, joita muu järjestelmä ei ole onnistunut riittävästi tukemaan.”

- Tuki käynnistettävä silloin kun riski ilmestyy, ei silloin kuin se realisoituu

Kohtaaminen

”Loppupelissä millään menetelmillä ei ole mitään väliä, tärkeintä on inhimillisuus”

Lapsen etu

”Suojelkaa meitä, älkää meidän vanhempia!”

- Uskalletaan asettaa lapsen oikeudet aikuisten oikeuksien edelle

Osallisuus

”Jos ei tiedä toisesta mitään tai edes kysy niin miten voi tietää mikä on toiselle parhaaksi?”

Turvallisuus ja pysyvyys

”Sijaishuollon ammattilaiset korvaa turvallista kotia ja vanhempia – miksei ne palvelut ja ihmiset voi myös toimia niin?”

- Pysyvät ihmissuhteet
- Koti
- Rajat
- Omaan elämään vaikuttava tieto – oikeudet, ennustettavuus, mahdollisuudet...
- Ammattilaisten motiivit ja hyvinvointi
- Valvonta

Yksilöllisyys ja joustavuus

”Ei mikään laki sano, etten mä saa istua lattialla palaverissa, jos musta tuntuu paremmalta niin. Joku on vaan joskus keksiny, et neuvottelut pitää käydä pöydän ääressä.”

Kokonaisvaltaisuus

”Ei sammuteltais tulipaloja, vaan ajateltais pidemmälle ja syvemmälle”

- Koko perheen tukeminen & lähiverkosto mukaan
- Palvelut eivät saa korvata toisiaan vaan niiden pitää tukea toisiaan

Muita huomioita, joita kokemustiedosta nousee

- Lastensuojelun leima estää avun hakemisen ja haastaa sen vastaanottamista
 - Ammattilaiset myös puheellaan ja toimintatavoillaan saattavat vahvistaa leimaa
- Apu, tuki ja palvelut ovat prosessikeskeisiä ja työntekijöiden tarpeista käsin rakennettu vrt. asiakaslähtöisyys
- Ammattilaisten yhteistyöstä ja tiedonkulusta puuttuvat toimivat rakenteet
- Lastensuojelun lähtökohta tulee olla yhteistyö perheen, lapsen ja nuoren kanssa
 - Perheen omaa kokemusta palvelun tarpeesta, sopivuudesta tai laadusta ei saa sivuuttaa
- Yhteisöiden vahvistaminen yksilöiden tueksi
- Osaavien ja työhön soveltuvien työntekijöiden merkitys on suuri vaikuttavalle sijaishuollolle
- Jälkihuollon merkitys on tunnistettava, toisaalta myös se tausta mistä jälkihuoltoon tullaan

Lopuksi

Kokemustietoa on, ja se on hyvin yhdensuuntaista niin nuorilla kuin heidän vanhemmillaan. On tullut aika etsiä keinoja viedä se lastensuojelun käytäntöihin!

S O ! L A

SOSIAALISET INNOVAATIOT
LASTENSUOJELUSSA